

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Perusopetuslain muutokset HE 212/2024 vp

Sivistysvaliokunta 6.2.2025

Eeva-Riitta Pirhonen, ylijohtaja

Marja Penttilä, hallitusneuvos

Anne-Marie Brisson, hallitusneuvos

Hallitusohjelmakirjaukset

- ”Hallitus vahvistaa opettajien ja rehtoreiden toimivaltuuksia puuttua opetusta häiritsevään ja kouluaikana tapahtuvaan toimintaan. Hallitus tekee tarvittavat lainsäädäntömuutokset, joilla voidaan nykyistä tehokkaammin rajoittaa esimerkiksi mobiililaitteiden käyttöä koulupäivän aikana ja näin vahvistaa oppilaiden keskittymistä opetukseen.”
- ”Hallitus vahvistaa aluehallintovirastojen toimivaltuuksia koulujen laillisuusvalvonnassa.”
- ”Hallituksen tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tämän toteutumiseksi laaditaan liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollinen ohjelma.” ”Lisätään perusopetuslakiin liikunnallisen elämäntavan edistäminen.”

Puhelimet ja muut mobiililaitteet

- **Oppitunnit**

- Pääsääntö on, että oppilas ei saisi käyttää puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppitunnin aikana
- Oppilas saisi käyttää omaa puhelinta tai mobiililaitetta oppitunnilla vain opettajan tai rehtorin luvalla oppimistarkoitukseen tai terveydenhoitoonsa
- Vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet (POL 31 §)
- Esityksellä ei puututa puhelimen tai muun mobiililaitteen käyttöön oppitunnilla, kun se on apuvälineenä vammaisen oppilaan opiskelussa, koulussa liikkumisessa tai tiedonhaussa (POL 31 §, yhdenvertaisuuslaki 15 §)

Puhelimet ja muut mobiililaitteet

- **Järjestyssääntöjen laatiminen**
 - Koulun olisi laadittava järjestyssäännöt puhelimen ja muiden mobiililaitteiden käytöstä ja säilytyksestä työpäivän aikana
 - Työpäivä sisältää oppitunnit, välitunnit, ruokailun ja siirtymät paikasta toiseen
 - Oppitunnin aikana järjestyssäännöissä määrättäisiin laitteiden säilytyksestä
 - Muun kuin oppitunnin aikana järjestyssäännöissä määrättäisiin puhelimen ja muiden mobiililaitteiden käytön rajoittamisesta ja säilytyksestä

Yleistä järjestyssäännöistä ja puhelimen käytöstä

- Järjestyssäännöt mahdollistavat paikallisten tarpeiden huomioon ottamisen
 - Puhelinta käytetään esimerkiksi seuraaviin tarkoituksiin välitunnilla: lukujärjestykset, tuntisuunnitelmat, läksyt ja poissaoloviestintä. Oppilas voi tarvita puhelinta mm. koulumatkoihinsa ja harrastuksiin sekä terveydenhoitoonsa. Joillekin oppilaista puhelimen käyttö ehkäisee yksinäisyyttä ja syrjäytymistä.
- Perusopetuslain mukaan oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua koulun järjestyssäännön valmisteluun (POL 47a §)
- Koulun järjestyssäännöt eivät saa olla ristiriidassa lain kanssa
- Järjestyssäännöillä ei voida poiketa perustuslaissa säädetyistä perusoikeuksista eikä muista lailla säädetyistä asioista

Puhelimien ja muiden mobiililaitteiden haltuunotto

- Jos oppilas häiritsisi opetusta tai oppimista puhelimella tai muulla mobiililaitteella, olisi rehtorilla tai koulun opettajalla yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaan puhelin tai muu mobiililaite (36.1 § Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita).
- Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa.
- Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Oppilaan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata ja huoltajille on ilmoitettava mahdollisimman pian.

Puhelimet ja muut mobiililaitteet

- **Esityksen keskeiset vaikutusarviot:**
 - positiivisia vaikutuksia oppimisessa suoriutumiseen ja oppitunnilla keskittymiseen
 - koulujen työrauha paranisi
 - sääntöjen selkiyttäminen lisäisi oppilaiden yhdenvertaisuutta
 - vaikutukset viranomaisten vastuisiin ja tehtäviin eivät olisi merkittäviä
 - ei taloudellisia vaikutuksia

Aluehallintovirastojen laillisuusvalvonta

- Lisätään perusopetuslakiin säännös, jonka mukaan aluehallintovirastot voivat myös oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi onko opetus järjestetty lain mukaisesti
- Lisäksi perusopetuslakiin ehdotetaan lisättäväksi aluehallintoviraston käytettävissä olevista sanktioista – huomautus, huomion kiinnittäminen, määräys ja uhkasakko
- Toteutetaan voimassa olevien resurssien puitteissa

Liikunnallinen elämäntapa

- Ehdotetaan, että liikunnallinen elämäntapa lisätään osaksi esi- ja perusopetuksen tavoitteita (perusopetuslain 2 §):

*Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa, oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. **Esi- ja perusopetuksen tulee lisäksi edistää liikunnallista elämäntapaa.***

Perusopetuslain tekninen säädöshuolto

- Kumotaan yleinen asetuksenantovaltuutus (48 §) ja täsmennetään valtuussäännökset vastaamaan perustuslain edellyttämiä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia.
- Selkeytetään opetuksen epäämisen asemaa turvaamistoimena lain 7. luvussa.
- Lisätään lapsen etua koskevaan 3 a §:n myös esiopetus.

Voimaantulo ja toimeenpano

- Puhelimia ja muita mobiililaitteita, perusopetuksen laillisuusvalvontaa sekä säädöshuoltoa koskevien muutosehdotusten ehdotetaan tulevan voimaan 1.8.2025
- Perusopetuslain 2 §:ä eli liikunnallista elämäntapaa koskeva muutos ehdotetaan tulevan voimaan 1.8.2026, jotta Opetushallitukselle ja paikallisille opetuksen järjestäjille jää riittävästi aikaa opetussuunnitelmien muutoksiin
- Opetushallitus päivittää järjestyssääntöohjeen ja mobiililaiteoppaan puhelimien ja muiden mobiililaitteiden osalta sekä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet liikunnallisen elämäntavan osalta
- Lisäksi puhelimen ja muun mobiililaitteen käyttöön liittyvien rajoitusten vaikutusta rauhallisen kouluympäristön turvaamiseksi peruskouluissa on tarkoitus seurata

Kiitos